

Yksilöasiainjaoston toimintavuosi 2025 sekä sosiaali- ja potilasasiavastaavan selvitys 2025

Yksilöasiainjaosto 16.04.2026 § 153
550/00.01.01.01/2026

Valmistelija	sosiaalihuollon johtaja Marena Paahto, p. 040 143 4759
Selostus asiasta	Keski-Suomen hyvinvointialueen hallintosäännön 19 § mukaisesti aluehallituksen alainen yksilöasiainjaosto: 1. tekee sosiaali- ja terveydenhuollon toimialaan ja toimivaltaan kuuluvat yksilöpäätökset, ellei toimivalta hallintosäännön tai lain perusteella kuulu toiselle viranomaiselle tai viranhaltijalle;2. käsittelee ja päättää viranhaltijoiden päätöksistä tehdyt oikaisuvaatimukset, jotka koskevat yksilökohtaisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja;3. käsittelee sosiaali- ja potilasasiavastaavien selvitykset ja antaa niistä lausunnon aluehallitukselle;4. raportoi aluehallitukselle palvelujärjestelmään liittyvät kehittämiskohteet. Yksilöasiainjaoston on kokoontunut yhteensä 11 kertaa toimintavuoden 2025 aikana. Toiminnasta on laadittu vuosikooste, joka käsitellään yksityiskohtaisesti kokouksessa. Koosteen perusteella yksilöasiainjaostossa käsitellyt oikaisuvaatimukset ovat lisääntyneet 6,72 % vuodesta 2024 vuoteen 2025; vuonna 2024 oikaisuvaatimuksia käsiteltiin 223 kpl ja vuonna 2025 238 kpl. Eniten oikaisuvaatimuksia on käsitelty koskien vammaispalvelujen henkilökohtaista apua, toiseksi eniten toimeentulotukea ja kolmanneksi eniten omaishoitoa. Yksilöasiainjaosto käy laaditun vuosikoosteen perusteella keskustelun, jossa kootaan yksilöasiainjaoston havainnot vuoden 2025 toiminnasta. Havainnot ja yksilöasiainjaoston esittämät palvelujärjestelmän kehittämiskohteet raportoidaan edelleen aluehallitukselle jaoston puheenjohtajan ja esittelijän toimesta. Yksilöasiainjaosto on kokouksessaan 19.3.2026 saanut tiedokseen Sosiaali- ja potilasasiavastaavan selvityksen vuodelta 2025. Yksilöasiainjaostoa on pyydetty kommentoimaan sosiaali- ja potilasasiavastaavien selvitystä kirjallisesti 1.4.2026 mennessä. Myös tästä selvityksestä ja siihen annetuista kommentteista käydään keskustelu yksilöasiainjaoston kokouksessa.
	Toimivalta Hallintosääntö § 19
Esittelijä	Sosiaalihuollon johtaja Paahto Marena
Päätösehdotus	Yksilöasiainjaosto käy keskustelua vuosikoosteen 2025 sekä sosiaali- ja potilasasiavastaavan selvityksen 2025 pohjalta ja laatii ehdotukset palvelujärjestelmän kehittämiskohteiksi edelleen raportoitavaksi aluehallitukselle.

Asian kokouskäsitely:

1. Yksilöasiainjaoston havainnot jaoston vuosikoosteen 2025 pohjalta:

Yksilöasiainjaosto vaihtui kesken toimintavuoden ja puheenjohtaja kahdesti. Jaostossa tapahtui myös muita jäsenmuutoksia. Näistä syistä yksilöasiainjaostolle oli tiivistetty esittelijän havaintoja niistä asiasisällöistä, joita vuoden 2025 aikana on käsitelty. Yksilöasiainjaosto totesi, että esittelijän kooste on kattava.

Yksilöasiainjaosto totesi, että vuonna 2025 jaostossa on käsitelty edellisiä vuosia enemmän asioita. Määrällisesti yksilöasioiden käsittely on edelleen lisääntynyt. Asioiden käsittely vaatii tarkkaa ja jatkuvaa valmistelua, asioihin perehtymistä ennen kokousta sekä tiivistä kokousmenettelyä. Jokaisessa kokouksessa käsitellään kymmeniä yksilöasioita, ja jokaiseen asiaan perehdytään huolehtien sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan oikeusturvan toteutumisesta. Esittelyä ja puheenjohtamista pidettiin toimivana ja sopivan tiiviinä, keskustelulle, kysymyksille sekä asioiden koostamiselle jää tarvittaessa aikaa. Kokouksissa huolehditaan hallintomenettelyn mukaisesta toiminnasta ja hyvän hallinnon periaatteista.

Yksilöasiainjaosto totesi lähtökohtaisesti viranhaltijoiden päätöksenteon ja oikaisuvaatimusten valmistelun olevan asianmukaista ja molempien oikeusperustaisuuteen sekä oikeasuuntaiseen arviointiin voi luottaa. Yksilöasiainjaosto totesi, että oikaisuvaatimuksen tekeminen on yksilön oikeus, josta syystä koskaan ei voida olla tilanteessa, jossa niitä ei syntyisi tai käsiteltäisi.

Yksilöasiainjaosto korostaa, että hyvinvointialueella tehdään vuosittain kymmeniätuhansia yksilöitä koskevia päätöksiä, joten yksilöasiainjaostossa käsiteltävien asioiden määrä on tästä kokonaisuudesta varsin pieni ja suurimmasta osasta päätöksiä sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaat eivät ole hakeneet muutosta. Tämä kertoo myös hyvinvointialueen palveluiden onnistumisista.

Asioiden runsaan määrän vuoksi yksilöasiainjaosto ei ole ehtinyt pitämään erillisiä iltakouluja tai seminaareja. Yksilöasiainjaosto piti jaoston toimintaa kuitenkin tärkeänä myös palvelujärjestelmän kehittämisen ja hyvinvointialueen ohjauksen muutostarpeiden näkökulmasta. Yksilöasiainjaoston yksilöitä koskevista toistuvista havainnoista nousee jaoston jäsenten kautta yleistettävää tietoa päätöksentekoon. Tällä tavoin koettiin voitavan vaikuttaa myös hyvinvointialueella tehtäviin laajempiin poliittisiin linjauksiin ja päätöksiin.

2. Yksilöasiainjaoston havainnot sosiaali- ja potilasasiavastaavan selvityksen 2025 pohjalta:

Yksilöasiainjaosto totesi sosiaali- ja potilasasiavastaavan selvityksen kattavaksi tilastoinnissa ilmenneistä kansallisista haasteista huolimatta. Yksilöasiainjaosto kiinnitti huomiota sosiaali- ja potilasasiavastaavan selvityksessä mahdollisen ristiriitaan siltä osin, että asiakkaiden yhteydenotot hoitoon pääsyn suhteen olivat vähentyneet vaikka samanaikaisesti muun muassa palveluverkkouudistus oli aiheuttanut huolta ja sitä oli toimeenpantu.

Yksilöasiainjaosto totesi sosiaali- ja potilasasiavastaavan selvityksen kertovan niistä tilanteista, joissa on epäonnistuttu, mutta samaan aikaan on hyvä ymmärtää, että suurilta osin toiminta sekä asiakkaiden kohtelu on laadukasta, hyvää ja turvallista. Molemmat näkökulmat tulee

ottaa huomioon selvitystä käsiteltäessä ja siitä nousevia esityksiä eteenpäin viedessä.

Yksilöasiainjaosto kiinnitti huomiota erityisesti tietosuojaan ja -turvaan liittyviin kysymyksiin sekä selvityksessä esille nostettuihin huolenaiheisiin. Samoin keskustelua käytiin perhehoidon ja kotihoidon riittävydestä ja mahdollisuuksista. Kotiin tarjottavien palveluiden kokonaisuus katsottiin merkittäväksi ikääntyneiden turvattomuuteen ja heidän omaistensa osallisuuteen vaikuttaessa. Yksilöasiainjaosto kävi keskustelua myös sosiaaliturvan muutoksista ja vaikutuksista viimesijaisen toimeentuloturvan myöntämiseen, asumisen kustannusten kattamiseen sekä köyhyyden lisääntymiseen.

3. Yksilöasiainjaoston ehdotukset palvelujärjestelmän kehittämiskohteiksi:

Yksilöasiainjaosto totesi, että perhehoidon osuutta huolenpidosta ja hoivasta tulee kasvattaa edelleen. Perhehoitoa tulisi lisätä lastensuojelun, vammaispalvelujen ja ikääntyneiden palveluissa.

Kotiinvietäviä palveluita tulee edelleen kehittää yhteistyössä kuntien kanssa. Ikääntyneiden palvelutarpeisiin ja turvattomuuden kokemuksiin pitäisi pystyä vastaamaan siten, että ikääntyneiden asuminen omassa kodissaan onnistuisi mahdollisimman pitkään. Asiaan tulee kiinnittää erityistä huomiota palveluverkon toimipisteiden karsimisen vuoksi.

Yksilöasiainjaosto katsoo sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaan tietosuojan ja -turvan kehittämisen sekä henkilöstön ohjeistamisen laaja-alaisesti merkittäväksi ja tärkeäksi kokonaisuudeksi. Tietosuojaa ja -turvaa tulee parantaa kaikissa eri asiointimuodoissa digitaalisten ja liikkuvien palveluiden lisääntyessä.

Yksilöasiainjaosto totesi, että terveydenhuollon tasasuuruisten asiakasmaksujen alentamisen tai poistamisen suhteen tarvittaisiin edelleen hyvinvointialueelta ohjauksen ja asiakasmaksuohjeen tarkastelua. Tulisi selvittää, mikä olisi kustannusvaikutus, jos terveydenhuollon tasasuuruisten maksujen osalta maksuja alennettaisiin tai poistettaisiin toimeentulon tai elatusvelvollisuuden vaarantuessa. Jos asiakasmaksua ei näissä tilanteissa alenneta tai poisteta, siirtyvät kustannukset joka tapauksessa osin hyvinvointialueen ennaltaehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen kustannuksiin.

Suurin osa tasasuuruisten asiakasmaksujen alentamis- tai poistamispyynnöistä koskee asiakkaan kokemusta palvelun huonosta laadusta, mikä ei ole asiakasmaksun alentamisen peruste. Tästä näkökulmasta toivotaan edelleen asiakkaiden informoimisen lisäämistä siten, että oikaisuvaatimusten määrää saataisiin vähentymään.

Yksilöasiainjaosto toivoo eri hyvinvointialueiden välistä selvitystä yksilöasioiden käsittelyistä, asioiden käsittelymääristä sekä niiden sisällöllisestä jakautumisesta. Tietoa kaivattiin hyvinvointialueen toiminnanohjausta varten sekä yksilöasiainjaostosta nousevien ilmiöiden tarkastelemiseksi.

Merkitään, että Tuula Peltonen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 16.13 ja liittyi takaisin kokoukseen klo 16.20 ennen päätöksen tekoa.

Yksilöasiainjaosto

1. teki edellä mainitut havainnot yksilöasiainjaoston vuosikoosteen 2025 pohjalta,
2. teki edellä mainitut havainnot sosiaali- ja potilasasiavastaavan selvityksen 2025 pohjalta sekä
3. laati edellä mainitut ehdotukset palvelujärjestelmän kehittämiskohteiksi edelleen raportoitavaksi aluehallitukselle.